

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	14XCdo/339/2016
Identifikačné číslo spisu:	6912213075
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6912213075.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné nám. 13, 814 90 Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 7C/74/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Co/93/2016-79 z 27. apríla 2016, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .
- III. Žalovaná m á proti žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 7C/74/2012-21 z 30. novembra 2015 uložil žalobkyni, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatila súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66 eur podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 41Co/93/2016-79 z 27. apríla 2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1, 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O. s. p.“). V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa priamo v žalobe uviedla, že Okresný súd Rimavská Sobota nemôže vo veci konať, pretože na tomto súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. Žiadala, aby nadriadený súd rozhodol o prikázaní veci inému súdu, pretože sudcovia Okresného súdu Rimavská Sobota sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci. Dôvodom vylúčenia mala byť skutočnosť, že tento súd svojím nesprávnym úradným postupom zapríčinil vznik škody na strane žalobkyne, ktorej náhrady sa žalobkyňa predmetnou žalobou domáha. O tejto námietke rozhodol nadriadený Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 43NcC/507/2012-9 z 11. októbra 2012, podľa ktorého sudcovia Okresného súdu Rimavská Sobota nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci. K námietke žalobkyne, že súd prvej inštancie mal

požiadať nadriadený súd, aby prikázal vec na prejednanie inému súdu toho istého stupňa, odvolací súd uviedol, že tzv. nutná delegácia podľa ust. § 12 ods. 1 O. s. p. je možná len z objektívnych dôvodov, ak sudcovia inak príslušného súdu nemôžu vo veci konať z dôvodu, že sú vylúčení. Vylúčení musia byť všetci sudcovia príslušného súdu. Keďže rozhodnutím nadriadeného súdu nedošlo k vylúčeniu všetkých sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota na základe žalobkyňou vznesenej námietky zaujatosti, nebol dôvod rozhodnúť o prikázaní veci inému súdu.

3. Postup súdu prvej inštancie, ktorý žalobkyni uznesením vyrubil súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 66 eur označil odvolací súd za správny, na čom nič nemení ani skutočnosť, že konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom bolo do 30. septembra 2012 oslobodené od súdnych poplatkov (§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona o súdnych poplatkoch). Odvolací súd zdôraznil, že konanie o námietke zaujatosti je samostatným konaním, kde poplatková povinnosť vzniká podaním námietky zaujatosti podľa ust. § 5 ods. 1 písm. g/ zákona o súdnych poplatkoch, pričom vecné oslobodenie sa nevzťahuje na zákonnú povinnosť platiť súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov. Odvolací súd sa v tejto otázke stotožnil s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, vyjadreným v jeho rozhodnutiach z 3. júla 2013, sp. zn. I. ÚS 446/2013 a 11. septembra 2013, sp. zn. I. ÚS 534/2013.

4. Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním z dôvodu, že: a) súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ O. s. p.) - nepodala totiž námietku zaujatosti, ale návrh na postup podľa ust. § 12 ods. 1 O. s. p., b) odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c) rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p.), keďže o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, ktorého nezákonný postup jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorej náhrady sa v konaní domáha. Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť. Zároveň navrhla dovolacie konanie prerušiť a Ústavnému súdu Slovenskej republiky predložiť návrh na vyslovenie nesúladu položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s Ústavou Slovenskej republiky.

5. Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalobkyne bolo podané 10. júna 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 C. s. p.). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 C. s. p.).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a v mene ktorej koná zamestnankyňa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) najskôr skúmal, či je dôvodný návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania.

7. Dovolateľka svoj návrh na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odôvodnila tým, že je potrebné podať na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch) s Ústavou Slovenskej republiky. Argumentovala tým, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú

obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosť o jeho nezaujatosti a ako taká sa nemá spoplatňovať, pretože predstavuje jediný prostriedok, prostredníctvom ktorého sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Obligatorne prerušenie konania na účely podania návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov (čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) upravuje aj Civilný sporový poriadok, a to v ustanovení § 162 ods. 1 písm. b/, podľa ktorého súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; pričom v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania. Podľa ust. § 438 ods. 1 C. s. p. je toto ustanovenie možné primerane aplikovať aj v dovolacom konaní.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že vyrubenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu. Položka č. 17a bola do Sadzobníka súdnych poplatkov opätovne zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z., pretože (ako vyplýva z dôvodovej správy k tejto novele zákona o súdnych poplatkoch) dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti zo strany účastníkov, a tým k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy predmetný poplatok má mať povahu kaucie, ktorá sa poplatníkovi vráti, ak námietku podal dôvodne. Takéto obmedzenie je podľa dovolacieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavne zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Zaplatený poplatok za námietku zaujatosti sa navyše v prípade jej oprávnenosti podľa ust. § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Ak poplatok v takomto prípade ešte nebol zaplatený, súd uznesenie o uložení povinnosti zaplatiť poplatok zruší. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, číslo sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval tiež, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

10. Keďže dovolací súd nepovažoval položku č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1, návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. ako nedôvodný zamietol.

11. V ďalšom dovolací súd skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalobkyne posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. O. s. p., teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobkyňa toto dovolanie podala a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

12. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - viď konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 14XCdo/19/2015, 14XCdo/37/2015, 14XCdo/39/2015, 14XCdo/45/2015, 14XCdo/49/2015. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje, poukazuje na ne, a preto ďalšie dôvody už neuvádza (ust. § 452 ods. 1 C. s. p.).

13. Vzhľadom k tomu, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd tvrdených dovolateľkou (ust. § 237 ods. 1 písm. e/, f/, g/ O. s. p.) a nevyšli najavo ani iné vady konania uvedené v

ust. § 237 ods. 1 O. s. p., pričom prípustnosť dovolania nevyplýva ani z ust. § 239 O. s. p., dovolací súd podľa ust. § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol dovolanie žalobkyne ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

15. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.